

„Siseturvalisuse arengukava 2020-2030" juhtkomisjoni koosoleku kokkuvõte

17.03.2026 algus kell 13:00, lõpp kell 16:30

Koht: Siseministeerium, Pikk 61

Juhatas: Tarmo Miilits (Siseministeerium)

Protokollis: Kairi Kõöts (Siseministeerium)

Osalesid: Joosep Kaasik (Siseministeerium), Annes Kalle (Siseministeerium), Inge Kollom (Siseministeerium), Kadi Kulp (Siseministeerium), Kuno Tammearu (Sisekaitseakadeemia), Merilin Olo (Kliimaministeerium), Anniki Lai (Sotsiaalministeerium), Triin Kõrgmaa (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium), Laidi Surva (Justiits- ja Digiministeerium), Merili Murakas (Haridus- ja Teadusministeerium), Eda Silberg (Kultuuriministeerium), Tiina Nirk (Välisministeerium), Maria Alajõe (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Marju Saar (Rahandusministeerium), Helene Kristine Viita (Eesti Noorteühenduste Liit), Triin Toomesaar (Vabatahtlike Liit), Tanel Talve (Külaliikumine Kodukant), Kiur Lootus (Eesti Lastevanemate Liit), Ago Kokser (Eesti Pensionäride Ühenduste Liit), Piia Kallas (Päästeliit), Jako Vernik (MTÜ Eesti Vabatahtlik Mere- ja Järvepääste), Marek Väljari (MTÜ Eesti Naabrivalve), Henrik Põder (MTÜ Eesti Naabrivalve), Margus Koppel (Eesti Abipolitseinike Kogu), Rait Pihelgas (Eesti Linnade ja Valdade Liit)

Koosolekul käsitletud teemad

1. Ülevaade 2025 edusammudest, 2026-2030 prioriteetsed väljakutsed ja muudatused programmistruktuurid ning MFF: 2028+ 2
2. Fookusteema „Ennetustegevuse suunad“ 2
3. Fookusteema „SIM valitsemisala kriisireserv“ 2
4. Juhtkomisjoni arutelu ja ettepanekud järgmiste aastate tegevusteks 3

1. Ülevaade 2025 edusammudest, 2026-2030 prioriteetsed väljakutsed ja muudatused programmistruktuurid ning MFF: 2028+

Sisejulgeoleku asekaitseliseks Joosep Kaasik ja kriisivalmiduse osakonnajuhataja Annes Kalle andsid ülevaate „Siseturvalisuse arengukava 2020-2030“ (edaspidi STAK) programmide elluviimise edusammudest 2025. aastal ning 2027-2030 perioodi väljakutsetest. Samuti tutvustati Euroopa Liidu rahastusperioodis 2028+ (edaspidi MFF:2028+) Siseministeeriumi (edaspidi SIM) valitsemisala reformiettepanekuid.

Juhtkomisjon kiitis heaks STAK 2027-2030 programmistruktuuri muudatusettepanekud.

Toimus arutelu sisejulgeoleku valdkonna MFF:2028+ (Multiannual Financial Framework) reformiettepanekute osas. Eraldi arutati kodanikuühiskonna valdkonnaga seotut. Kultuuriministeerium esitab selles valdkonnas ühe tervikliku reformiettepaneku. Tegevussuuna paiknemine ühe valitsemisala reformiettepanekus ei tähenda tegevusvaldkonna liikumist ministeeriumite vahel.

Rahandusministeeriumi selge suunise kohaselt on reformiettepanekute koostamine toimunud ministeeriumide valitsemisalade üleses koostöös, kaasatud on partnereid kodanikuühiskonnast, arvestades läbivalt kõikide siseturvalisuse ja -julgeoleku valdkondi. Rahandusministeeriumi juhtimisel moodustub kõikidest esitatud reformiettepanekutest 2027. aastal riigiplaan. Millised reformiettepanekud saavad selleks Vabariigi Valitsuse heakskiidu ja seega rahastuse 2026. aasta teises pooles, on alles selgumisel. Rahandusministeerium avalikustab aprilli alguses enda kodulehel esitatud reformiettepanekud.

Arutelu kriisivalmiduse ja elanikkonnakaitse valdkonna MFF:2028+ reformiettepanekute osas. Vabatahtlike portaali (VAPO) arendamise vaates on oluline mitte teha dubleerivaid arendusi võrreldes Vabatahtlike Väravaga. Oluline on VAPO vaates kommunikatsioonisõnumites ja terminites sihistada, et portaal on mõeldud siseturvalisuse vabatahtlikele.

Edasistes plaanides on SIM kriisiülesannete täitmiseks planeeritud ka vabatahtlike kaasamine. Vabatahtlikud võivad aga olla aktiivsed mitmel suunal. Oluline on tagada siin rolliselgus, defineerida vabatahtlus ning ka VAPO arendamisel see liidestada infovahetamiseks erinevate andmekogudega. Rolliselguse loomine on pikema vaatega plaan. Iga kriis ning selle rõhuasetus on erinevad. Koostöö partneritega protsesside arendamisel ja süsteemi loomisel on oluline.

2. Fookusteema „Ennetustegevuse suunad“

Joosep Kaasik andis ülevaate ennetustegevuse valdkondadest, mis vajavad enim tähelepanu: lähisuhtevägivald, kelmused ja radikaliseerumine.

Eesti Noorteühenduste Liit soovib kaasuda radikaliseerumise ennetamise tööühmadesse, selleks luuakse võimalused.

3. Fookusteema „SIM valitsemisala kriisireserv“

Kaidi Kulp andis ülevaate plaanidest kriisireservi tugevdamiseks ning sellega seotud edasistest sammudest.

Riigikaitse võimekirjeldused näitavad, et kriisis on ülesandeid enam, kui SIM valitsemisala isikooles neid täita võimaldab. Olukorras, kus olemasolevad võimekused on rakendatud ning väljakutsete arv kasvab ja kriis kujuneb pikaajaliseks on tulemuseks väljaõppinud reageerijate puudujääk. Tagajärjena võib see kaasa tuua selle, et erinevate riigikaitseülesannete täitmine nõutavas ja oodatud mahus muutub võimatuks. Selleks peab SIM valitsemisala asutustel olema kindlus, et kriisi lahendamiseks on olemas vajalik isikooles – kriisireserv. Need on isikud, kes saavad panustada kogu kriisi vältel, sh sõjaseisukorras. Näiteks kriisirolliga merepäästjad aktiveeritakse konkreetse

kriisi korral. Kriisirolliga vabatahtlike kaasamise otsustab Vabariigi Valitsus. SIM valitsemisala kriisireserv kujuneb vabatahtlikkuse baasil ning ka kriisirolli valimine on vabatahtlik. Kui siseturvalisuse valdkonna vabatahtlik on võtnud endale vaba tahte alusel kriisirolli, siis on ka eeldus, et inimene vajadusel kriisis appi. Arutelu peab aga vabatahtluse kaasamise üle toimuma laiemalt – kes kaasab, millise rolliga ja rollide olulisus kriisis. Oluline on teadlikkus, keda ja millal kaasata.

MTÜ Eesti Naabrivalve tõi välja, et tagatud peab olema loomulik järelkasv. Naabrivalve sektorit eristab see, et meil on valmisolek panustada oma kogukonna turvalisuse tagamisse. Võimendada on aga vaja baasoskuseid valmisolekuks kriisivaldkonnas.

Rahandusministeerium rõhutas, et reservi loomisel on oluline silmas pidada ka ressursi teemat – mille arvelt tuleb palk, kas selleks on planeeritud eelarve, mis hetkest hakatakse maksma.

SIM kantsler tõi välja, et tasustamise süsteem on veel kujunemisel, aga reservi palgale võtmine tähendab ka täiendavaid vahendeid.

Vabaühenduste Liit tõi välja, et me räägime nii siseturvalisuse vabatahtlikest kui ka kodanikuühiskonna vaates vabatahtlusest tervikuna. Täna ei olda suutelised määratlema nõ „pehme valdkonna“ vabatahtlikele kriisirollile ja planeerima nende kaasatust.

4. Juhtkomisjoni arutelu ja ettepanekud järgmiste aastate tegevusteks

Juhtkomisjoni lauaringis andsid juhtkomisjoni liikmed ülevaate tehtud tegevustest ning arengutest.

Eesti Pensionäride Ühenduste Liit: tõi välja liidu tegevuse jätkamiseks rahastuse küsimused ning teadvustas ohte, mis võivad kaasuda sellega, kui eakad jäävad koju – tegemist on riskirühmaga, nt radikaliseerumise vaates.

Külaliikumine Kodukant: erinevate huvirühmade ellujäämine on küsimärgi all. Kodukandi seisukoht – riigiplaanis peab olema kodanikuühiskonna teema sees selgemalt mitte puudutatud ääriveeri. Eesti julgeoleku ja kaitse tahte huvides peavad kogukonnad olema tugevad üle kogu Eesti.

MTÜ Eesti Naabrivalve: kogukonnad on aktiveerunud, naabrivalve sektori järgi on vajadus olemas. Loodud sektorid on aktiivsed ning neile on võimalik riigikaitse vaates anda uut teadmist, uusi koolitusi, mis on suunatud kriisivalmisolekuks. Oleme 26 aastat loonud turvalisi elukeskkondi. Oleme vedanud kriisivalmiduse teemat ning viinud läbi palju koolitusi. Kriisiteadlikkuse vaates on oluline leida ka Sotsiaalministeeriumiga ühist osa.

Sisekaitseakadeemia: kriisikindlus algab meie kogukondadest ja lõimumisest. Teadmiste ja oskuste andmisel saab akadeemia olla abiks. Akadeemia kodulehel on kõikidele inimestele suunatud e-kursuseid, samuti jagavad infot meie valitsemisala asutuste kodulehed teadlikkuse suurendamiseks. Võtan siit mõtte kaasa, milliseid koolitusi luua ennekõike suunatud kogukondadele.

Vabaühenduste Liit: Norra, Islandi ja Liechtensteini rahastatud Aktiivsete Kodanike Fondi (Active Citizens Fund, ACF) on avanemas uus taotlusvoor mais-juunis, mis on suunatud ennekõike huvikaitseorganisatsioonidele. Eestis on fondi operaatoriks Avatud Eesti Fond koos Vabaühenduste Liiduga. Heakodanik.ee kaudu saab hoida end kursis. Vabaühenduste Liit ootab SIM vabatahtlike valdkonna uuringut, Tartu Ülikool on viinud parandusi sisse, usuasjade ja kodanikuühiskonna osakond lubas edastada aprillis. Vabaühenduste Liit on SIM strateegiline partner veel vähemalt 1,5 aastat.

Päästeliit: inimese enda harimine on oluline. Päästeliit on algatanud Sisekaitseakadeemiaga psühholoogilise esmaabi koolituse, mis on saanud väga suure poolehoiu osaliseks. Soovitan koolitust kõigile vabaühendustele, kes tegelevad kriisideks ettevalmistamisega.

Rahandusministeerium: kiitus ja tunnustus Siseministeeriumi väga hea arengukava juhtimise eest juba mitmendat aastat. Programmimuudatused korraldatakse RES2027+ protsessis.

Justiits- ja digiministeerium: koostöö on partneritega hea, töös on mitmed ühised projektid, nt ennetussüsteemi ülesehitamiseks.

Välisministeerium: koostöökohti on meil palju – uus Euroopa Liidu viisapoliitika strateegia, toetame kombatantide teemat, konsulaarhädaabi number on suunatud 1247 jm.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: peame suutma hoida varusid ja neid delegerida, panustades sellega toimepidevusse ja ühiskonna toimimisse.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium: taotleme Vabariigi Valitsuselt otsust, et hoida varusid väljaspool Eestist, see on toimepidevusmehhanism. Kogu toidujulgeoleku missioon on sellele üles ehitatud. Rollide jaotuse osas on koostööd veel palju teha, ka SIMiga.

Kiimaministeerium: varud ja toimepidevus – laiendame energeetika ja tarnspordi sektoris ETOsid. Lisaks uuendame kütuse ja maagaasi varude plaani ning ka kütuse müüjate kohustusi, et tagatud oleks kütusega varustus.

Kultuuriministeerium: kultuur peab olema elujõuline. Koostööd näeme kriisiinfo tagamisel ERRi poolt. Oluline, et info jõuaks ka meie rahvusvähemusteni. Võimestame allasutuste kriisivalmidust, kriisiplaanid on koostatud. Lõimumise valdkonnas tegeleme jätkuvalt kohalike omavalitsuste ja kogukondade võimestamisega.

Siseministeerium: Siseturvalisus sünnib koostöös – arengukava toob kokku riigi, kohalike omavalitsuste ja kogukondade ühise panuse, et hoida Eesti turvalisena. Aitäh panuse eest siseturvalisuse loomisesse!

allkirjastatud digitaalselt

Tarmo Miilits
kantsler